

373.2:37.015.311(082)

Ф 79

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Кривий Ріг

11–12 жовтня 2012 року

У Базовому компоненті дошкільної освіти йдеться про те, що найважливішими результатами опанування мистецької діяльності в дошкільному віці є усвідомлення дитиною себе суб'єктом творчості, митцем, здатним не лише відтворювати здобуті враження, але й збагачувати їх власним досвідом творчого самовираження в різних видах художньої діяльності.

Свою педагогікою Ф.Фребель демонстрував проникнення в інтереси дитини, в її духовний світ, думки, прагнення як засіб вибору адекватних педагогічних дій, реакцій на її поведінку [1, с. 5]. Пріоритет інтересів дитини перед усіма іншими проголошено важливим принципом сучасної державної політики в галузі дошкільної освіти. Дитина стає головною дійовою особою сучасного освітнього процесу, всі педагогічні дії зосереджуються навколо максимального розкриття її особистісного потенціалу, становлення її сутнісних сил.

Література

1. Борисова З. Фрідріх Фребель – засновник ідеї дитячого садка / З.Борисова // *Дошкільне виховання*. - 2002.- № 12.- С. 5 - 6.
2. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкільця: навч. посіб. / Н.В.Лисенко, Н.Р. Кирста. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
3. Ф.Фребель. Будем жить для своих детей / Сост., предисловие Л.М. Волобуева. - М.: Издат. дом «Карануз», 2001. – 288 с. - (Педагогика детства).

Олійник В. Ф.

ВІД ПИТАНЬ – ДО ПІЗНАННЯ: ПЕРСПЕКТИВНА МОДЕЛЬ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Добре відомо, що увесь період дошкільного дитинства характеризується надзвичайною допитливістю дитини, її творчим, активним відношенням до оточуючого світу. Це дозволяє їй у найкоротший час досягти значних успіхів у пізнавальному і особистісному розвитку.

Кожна здорова дитина народжується з орієнтовно-дослідницьким рефлексом – реакцією на новизну. Це є природжена основа подальшого розвитку. Чим старшою стає дитина, тим більше ускладнюється взаємозв'язок між її початковою реакцією на новизну і чутливістю до проблеми, яка виникає на її основі.

Шлях розвитку дитячої допитливості і відповідно пізнання довкілля залежить перш за все від умов спілкування, навчання і виховання дитини в сім'ї і дошкільних закладах.

Перший період «віку питань», який продовжується з моменту виникнення мовлення до 2,5–3 років, починається з питань про назви речей (це що?), а дещо пізніше – про їх місцезнаходження (де?). Але не можна перебільшувати пізнавальне значення питань дитини цього віку. Часто, не дослухавши відповідь на одне питання, дитина задає інше.

Дитині, мабуть, набагато важливіше спитати, ніж почути відповідь. Питання дитини цього періоду скоріше мають комунікативний, ніж пізнавальний характер. Малюк намагається звернути увагу дорослих на ті речі, події, які його цікавлять.

З віком все більше місце в житті дитини займають питання пізнавального характеру, спрямовані на одержання інформації про предметну і соціальну дійсність. Дітей цікавлять матеріальні предмети, їх функції і класифікація, психологічні явища, звичаї, правила поведінки та ін.

По тому, що цікавить дошкільника, можна прослідкувати шлях його розвитку: від питань, пов'язаних з практичною діяльністю дошкільника і безпосередньо ситуацією спілкування (3–4 роки), до питань, які виходять за межі конкретних обставин (5–6 років). Поряд з питанням «коли?» саме опосередковані питання характеризують особливості наступного (другого) віку питань.

Але слід зауважити, що не у кожному «чому?» міститься зацікавленість дитини в поясненні причини явища чи події. Ці питання, за думкою Ж. Піаже, часто недиференційовані і можуть мати багато різних смислових значень і відтінків: вимоги дійсно причинного пояснення, бажання виявити мотиви і пояснення (чому так?), часто відносяться до простої афективної, а не інтелектуальної допитливості.

У кінці дошкільного періоду у дітей з'являються цілі ланцюжки питань, які вимагають причинного пояснення: одержана відповідь стає приводом для наступного питання. Старший дошкільник не тільки вимагає від дорослого відповідь, а й часто висловлює незгоду, якщо пояснення його не задовольняє.

Так дитячі питання перетворюються у важливу умову самостійного пошуку, розвитку творчого мислення.

Діти самі починають шукати пояснень того, що їх хвилює. Завдання дорослого – уважно ставитися до питань дитини і, задовольняючи його потреби, не пригнічувати її власну ініціативу і активність. Тому не завжди треба дорослому спішити з відповіддю. Важливо заохочувати спроби дитини самостійно розібратися в тому, що її

зацікавило. Допомога може полягати в тому, щоб підвести дошкільника до правильної відповіді.

Таким чином, однією з умов інтелектуального розвитку дитини, її потягу до розумової діяльності є формування у дітей здатності бачити в процесі пізнання незнайоме, відділяти невідоме від відомого і формулювати це у вигляді питань. С.Л. Рубінштейн зазначав: «З почуття або усвідомлення незрозумілості, у результаті якого перед дитиною виникають питання, розкриваються протиріччя і виникають «проблеми», починається активна мисленнева діяльність – обдумування, розмірковування, виникнення суджень».

Література

- 1.Воронцов Д.Д. Страна детства /Дмитрик Дмитриевич Воронцов. – М.: Знание, 1986. – 96 с.
- 2.Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн: в 2 т. – М.: Педагогика, 1989. – Т.1. –С.408-409.

Дехтяр Є. С.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОЛЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У РОБОТІ ЗІ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ

Нова парадигма освіти зорієнтована на модернізацію змісту її дошкільної ланки, гуманізацію цілей та принципів, переорієнтацію на формування особистості дошкільника як основного чинника, що визначає поступальний рух суспільства. В цьому контексті освітня робота спрямовується на створення умов, що відкривають дитині можливість діяти в колективі однолітків.

За такого підходу особливого значення набуває проблема взаємодії дошкільників з однолітками. Адже, взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає умінь узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства [2, с. 47].

Законодавче закріплення обов'язковості дошкільної освіти для старших дошкільників є важливою умовою пристосування дитини до ритму колективного буття, до вимог, цінностей колективу однолітків.

З моменту, коли дитина стає членом колективу, її індивідуальний розвиток неможливо розглядати й вивчати у відриві від взаємин з іншими